

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Synopsis Annalium Societatis Jesu In Lusitania

Francus, Antonius

Augustæ-Vindelicorum, M. DCC XXVI.

Annus 1665. Soc. 126.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72313)

8. Conimbricæ 25. Septembris P. Antonius Bandeira. Societati ibidem adjunctus fuerat, cum absolutis scientiarum studiis numerabatur inter Academicos cathedrarum Candidatos. Spes omnes abiecit, ut Christi contemptum indueret. Ad sacras missiones videbatur factus; lacrymas habuit in potestate. Impulsurus ad peccatorum dolorem auditores, prius ubertim flebat. Quò veller, adstantium versabat animos. Sæpe oppressus, quâ multum laboravit, podagrâ, inter aliorum manus conscendebat sacrum suggestum, & ubi incalcescebat, videbatur cessare morbi acrimonia. Exornavit cæteras dotes modestia cunctis spectanda.

P. Antonius Bandeira.

9. Ibidem 15. Septembris nonagenario major Petrus Nunius Coadjutor temporalis. Egit annis plurimis lanæ suppellectilis Præfectum. Quod suppetebat tempus, sanctis commentationibus dedit, aut piis libris legendis. Rogabat impensè DEum, de hoc proficisci mundo sine morbo diuturno, ne sociis servituri esset molestiæ. Morem petenti gessit misericors DEus. Namque Angelorum recreatus pane in cubiculum se conferens, paulò post inventus est mortuus in scabello sedens dormienti similis.

Petrus Nunius.

10. Qui aggressi sunt navigationem Indicam, vento resistente, coacti sunt Ulyssiponem repetere. Brasiliam P. Jacobus Rolandus Belga, & P. Matthæus Moura Lusitanus tenuerunt. Moura, cum hæc scribuntur, adhuc inter vivos est: illic egit Provincialem.

Missiones transmarinæ.

11. Eboræ fuit in templo nostro erecta Sodalitas S. Francisci Xaverii, in cuius albo sunt scripti præter sæculares nobiles plurimi Religiosi diversorum ordinum. Præfectus esse voluit Comes Vimiosus. Ad hos sodales pertinet celebrare novennam Sancti mense Martio ante diem ipsius sacre apotheosis. Per eos dies concurrunt urbs tota ad nostrum templum, ubi vespertino tempore divinum ferulum exponitur. Vincentius Amadus templi maximi Canonicus D. Xaverio addictissimus, nostris diebus reliquit annuos reditus pro alendis cereis magno numero arsuris, quamdiu in throno sacer panis intra novennam proponitur adorandus.

Sodalitas, & novenna S. Xaverii Eboracæ.

12. In eodem Collegio exornatum est valetudinarii sacellum tum picturis, tum Sanctorum ipsanis eleganter exornatis. Dicatur D. Xaverio. In ejus ara colimus sanctam effigiem divi Josephi, qui in ea loquebatur familiariter cum P. Ludovico Diasio Serpens, ut ejus sunt testati Confessarii, & nos suo loco scribemus. Habet sacellum redditum quinque scutorum: ea ipsi singulis annis donanda reliquit P. Emmanuel Lima.

Sacellum valetudinarii Eboracæ.

13. Ibidem ad tam ampli Collegii solatium venerabilis Eucharistia posita est in sacello Virginis à Conceptione. Id sacellum annuo reditu dotavit emprâ villâ P. Emmanuel Correa domo Angolanus, in Eboresi Academia primarius Theologiæ Professor, postea Provincialis, & Assistent Romæ; ubi vitâ functus. Multas & pretiosissimas inde ad hoc sacellum reliquias miserat, capsis argenteis artificiosè elaboratis inclusas, plurimam vestem sacram, & frontalia, ut vocant, ex aurea textura facta.

Eucharistia in sacello Conceptionis Eboracæ.

Annus 1665. Soc. 126.

Mense Martio in unam Provinciam redegit Transtaganam, & Lusitanam Adm. R. P. Generalis. Regebat Lusitanam P. Ludovicus Lopus, Transtaganam P. Antonius Barradius, quòd hic esset senior, iustus est agere Provincialem, Lopus Rectorem Conimbricensem. Id in tanta mutatione laudandum, quòd summâ pace gravissimum negotium sit transactum: nulla turbæ, nulla querelæ, aut partium clamores auditi. Æquis animis paruerunt omnes sanctæ obedientiæ placitis.

Duplex Provincia in unam coalescit.

2. Patres Petrus Amaralius, & Antonius Almeida tempore magni jejunii, rogante Capitulo sedis vacantis, Leiriam excolebant. P. Amaralius jam Antonius Franco.

Misio Leiria.

U u anno

anno superiore in eadem urbe per id tempus habuerat sacram missionem magnâ omnium utilitate. Introductæ sunt duæ sodalitates, una pro Virginis Beatisimæ Mancipiis; altera in honorem D. Francisci Xaverii. Capitulum P. Amaralio commendârat, effici curaret S. Xaverii simulacrum in templo maximo ponendum. Id peractum multo apparatu & solemnitate post festum paschale. Hactenus illic viget cultus divi Thaumaturgi, fitq; ejus novendiale annis singulis.

3. Invasit omnes ingens ardor Collegium Societati nostræ sua in urbe fundandi. Duæ fæminæ piæ dabant sacellum bene ornatum, ædes amplas sacello contiguas, & hortum arboribus constitum. Verùm pro reditu firmo centum unice tunc offerebantur scuta, quæ summa par non erat tantæ moli conceptæ. Non multo post illæ duæ fæminæ, mater & filia erant, piæ, ut vixerant, obiit; filia prior, posterior mater; hæc dicta bona hæredi reliquit eâ conditione, ut condenti Societati Collegium quocunque tempore apud Leiriam illi traderet prædictam hæreditatem.

Profecti ad
Indiam.

4. Ingens cohors Sociorum hoc anno ad Orientem solvit. Viginti fuerunt, Lusitani omnes. Iphis præerat P. Andreas Furtadus, qui venerat ex India cum Ludovico Mendossâ Furtado. Ibant naves duæ: Prætoriam à S. Petro de Alcantara dictam conscenderunt nostri. Periculis & laboribus plena fuit ea navigatio. Nec potuerunt tenere Goanum portum. Sustulerunt anchoras Ulyssipone 20. Aprilis. Successu vario navigarunt ad Caput bonæ spei. Quando rursus superaverant æquatore, numerabant itineris menses octo, adeo alimentis destituti, ut præter aquam, & panem bis coctum alius non esset victus. Ipsa aquæ mensura in singulos dies dabatur singulis exigua.

5. Cùm spes non affulgeret adeunda Goæ, & alendæ multitudini diebus multis, neque aqua, neque panis sufficeret, Solotoram insulam, quò ventus favebat, direxere proras. Magnus labor fuit inprehendendo portu, sed tandem jecerunt anchoras. Subdita erat insula Caxensî Regulo, qui habitabat in Arabiæ continenti, & amicitiam cum Lusitanis coluerat.

6. Dum morantur ad comparandum victum, & alia navigationi necessaria, non desuerunt morbi, ex quibus nonnulli suis laboribus & vitæ poluerunt finem, quidam in terra, alii in navi. Horum nomina sunt, Josephus Aurunius, Silvester Francus, Franciscus Costa, Emmanuel Matius, & Mathias Andrada, omnes sacerdotes. Mense Februario, re cibariâ commodè curatâ, in altum sunt provecti. Obvia fit illis navis Persarum Lusitanis infensa, quam felicissimè ceperunt. Veniebat onusta mercibus pretiosissimis, hæc sunt æstimatæ millionibus non minus duobus. Capta fuit & alia navis minor. Hujusmodi prædâ divites, & læti Goanum portum subivere Aprili sequentis anni.

Profecti ad
Braziliam.

7. Post ejectum è Brasilia Hiacyntum de Magistris Visitatorem, cùm res essent turbatæ, & severitate opus foret ad cohibendam deinceps pessimi exempli audaciam, bis eodem anno diversis mensibus missi ex hac Provincia nonnulli. Martio profectus est P. Franciscus Moratus Algarbiensis, cum Emmanuele Cortesio, & Balthasare Eduardo scholasticis. Decembri P. Doctor Antamus Gonsalvius cum potestate Commissarii sustinentis vices Præpositi Generalis; illi datus socius P. Emmanuel Zuzartius. P. Gaspar Alvarus ibat futurus Provincialis, cum socio P. Antonio Fonseca, qui postea fuit à confessionibus Regi Alphonsio VI. in Sintrensi palatio sub custodia viventi. Commissarius secum vexit Franciscum Soulam tironem scholasticum, & Franciscum, ac Joannem Sylvam sæculares scholasticos ibi cooptandos in Societatem. Quid in Brasilia fungentes suis muneribus egerint, meum non est memorare.

Obit P. Theodorus
Honsius.

8. Iter susceperunt æternum; & quidem in Domo Professæ Ulyssipontis P. Theodorus Honsius alienigena, de quo habet defunctorum codex: Magnus, & multæ virtutis religiosus, excipiebat alienigenarum confessiones, exhortationibus incendebat; eleemosynas conquirit eisdem alendis. Tanta erat ipsius charitas, ut suis manibus in os ægrotantium cibos ingereret, quos curabat in xenodochio ipsis à se parato, ubi moriebantur plurimi perniciosâ corrupti febri,

febri, quæ ipsi adhæsit. Constanti vultu pertulit injurias, quas sæpe adversus eum jactabant Regis ministri, apud quos negotiabatur in miserorum utilitatem.

9. Eboræ 5. Augusti P. Benedictus de Valle Ulyssiponenfis. Plurimus erat in nostris ministris. Ubiunque vixit, cum inde remotus erat, multa sui reliquit desideria. Suavitas charum fecit, quæ miseros in angustiis sublevabat. Magnas adversitates toleravit invictâ patientiâ. Duo tirones scholastici Ulyssipone innocentes emisissent animas, Clemens Nobriga tam pius, ut olim videns sacerdotem ægrotantem, omni humanâ ope destitutum, ipsi tanquam mancipium toto morbi tempore inservierit. Alter Franciscus Lopus filius unicus suorum parentum prædixit, caduca omnia contempserat, ut se Deo sacraret. Raptus est, ne forsan ætas veniens intellectum mutaret.

P. Benedictus
de Valle.

Duo tirones.

10. In Collegio D. Antonii 18. Junii Ludovicus Sylva tria vota solemniter professus. Erat de primaria nobilitate. Germanus secundi comitis Villarismajoris Emmanuelis Tellii Sylvæ. Hic frater multæ virtutis erat, ac exempli in Societate, ubi vitam duxit penè septendecim annis. Quod erat cæcus, pertulit multum, & multò plura passus est. Decubuit ex perniciofa febre, quæ perit, æternum quieturus in Cælo. P. Nonius à Cunea ejus avunculus illi parentavit. Hactenus Codex defunctorum.

Ludovicus
Sylva.

Annus 1666. Soc. 127.

I.

E Borensis Collegium multum doluit obitum P. Sebastiani Mendesii. Contigit 8. Martii. Natus Monfarsali diocesis Ebovensis. Studebat Theologia. Inerat illi Angelica modestia. Vix fuit, qui ejus oculos intueretur. Quamvis illius parentes divitiis abundarent, ne obolum quidem ab ipsis ad usum flagitavit suum, aut oblatum quidquam accepit. Solitam apud nos orationem, & examina conscientie in sacello domestico semper obivit. In verbis nemo consideratior; nullum protulit, quod vel leviter alterum offenderet.

Moritur P.
Sebastianus
Mendesius.

2. Diurnam phthisi laborans, nunquam conquestus est aliquid deesse sibi, aut efcas minus suaviter conditas apponi. Charitas, dum valuit, in serviendo ægris, nequit paucis explicari. Docens Ulyssipone jam sacerdos integro anno bis die mundabat ulcera Ludovico Sylvæ, de quo paulò antè, & curata osculabatur, quamvis esset corruptæ materie gravis supra modum odor. Addebat huic pietati cætera cubiculi ministeria. Dicitur picta Virginis assumptæ imago, quæ nunc est in altari ad januam communem Ebovensis Collegii, Sebastianum allocuta. Tam innocentis vitæ fuit, tantisque Virginis cliens, ut hæc fama suam mereatur fidem.

3. Idem Collegium die 30. Martii conspexit morientem Joannem Pereira Coadjutorem, natum annos quinque & septuaginta. Aboimum illi patria fuit in diocesi Bracharenfi. Sui gradus amantissimus plurimum indulgit piis exercitationibus, & manuum labori. Collegii Subminister partes suas integerrimè complevit. Adeo magni ejus habita virtus, & veritas, ut, quæ affirmaret, nullus auderet inficiari. Postremis annis tantos perpeffus dolores, ut ipsi forent instar martyrii. Casu incidit in fossam, quo lapsu vertebræ brachii dextri suis locis emota: multum postea sudatum à chirurgis, ut reponerentur; sed incassum: nam violentæ curationes reddiderunt brachium prorsus inutile; & Joanni dederunt amplam, ac diurnam tolerandi materiem. Sic læsus non omisit unquam qualemcunque laborem, cujus consuetudo erat ipsi altera natura.

Joannes Pe-
reira.

4. In domo tironum Ulyssipone 8. Martii à vita descivit P. Simon Almeida in sancta ac innocenti senectute. Annis duodecim rexit tirocinium Ebovensis, & viginti scholas Academiæ studiorum Præfæctus. Locupletibus ortus parentibus, cum esset eorum hæres unicus, fundavit ex ipsis bonis nominem
Antonius Franco.

P. Simon Al-
meida.

U u 2

strum